

10 mei 2020, Vijfde Paaszon­dag, jaar A

**Lezingen: Hand 6, 1-7 (Zij kozen zeven mannen vervuld van de heilige Geest)
1 Petr 2, 4-9 (Gij zijt een koninklijk priesterschap)
Joh 14, 1-12 (Ik ben de weg, de waarheid en het leven)**

Homilie

Beste vrienden,

In het evangelie van deze vijfde paaszon­dag vertelt Jezus zijn leerlingen waar hij naartoe gaat. En Thomas heeft het er lastig mee. Hij begrijpt het allemaal niet goed: als we niet weten waar U heen gaat, dan weten we zeker ook de weg er naar toe niet. En Jezus zei: 'Ik ben de waarheid, de weg en het leven'. Waarschijnlijk dat Thomas niet veel wijzer was na deze woorden. Wij allemaal niet vrees ik, zeker in deze tijden. Tijden waarin 'de' waarheid niet meer bestaat, waarheid maakbaar is, waarheid relatief is, en waarheid toebehoort aan degene die het hardst kan roepen. Jezus was niet alleen de waarheid, maar ook de weg en het leven. Jezus had dan ook een sterke band met zijn Vader en hij stelde zijn leerlingen gerust.

Jezus spreekt ook over een plek bij zijn Vader, waar er ruimte is voor velen. Spreekt Jezus hier over leven na de fysieke dood? Jezus zelf spreekt, in ieder geval op basis van de teksten van het evangelie, nauwelijks over het leven na de dood. Des te meer spreekt hij over het hebben van rotsvast vertrouwen. Lange tijd bleek het spreken over het leven na de fysieke dood omwille van onze wetenschappelijke inzichten niet mogelijk. Met het overlijden houdt het op was de stelling. Maar zelfs de wetenschap heeft ondertussen aangetoond dat ons bewustzijn verder 'leeft'. De cardioloog Pim van Lommel schreef er jaren geleden reeds het boek 'Eindeloos bewustzijn' over.

Over die plek waar Jezus naartoe gaat weten we niet veel, zeg maar gerust niets. Jezus zei wel, er is ruimte voor velen. Dat lijkt erop te wijzen dat we ons niet moeten verliezen in het 'beter' weten, en laat zelfs ruimte voor oecumenische dimensies. Van noodzakelijke uniformiteit is duidelijk geen sprake. De weg gaan van Jezus vraagt afstand te nemen van het eigen gelijk, en alles te onderzoeken en het goede te behouden, zoals Paulus schreef (1 Tess. 5, 21). In het huis van mijn Vader zijn vele kamers, of woningen, lezen we. En waar ruimte is voor velen, ongeacht waar ze vandaan komen. De oriëntatie op de gehele wereld, de universele strekking van Jezus' boodschap werkt erin door. God is niet aan één volk gebonden. Uit liefde 'voor de wereld', is de eniggeboren Zoon gekomen.

En op die zoektocht is Jezus 'de Weg'. En Jezus gebruikt hier de ik-vorm (IK ben de weg). Tot acht keer toe gebruikt Jezus de IK-variant in het Johannesevangelie: Ik ben het brood van het leven (Joh. 6,35); Ik ben het licht van de wereld (Joh. 8,12); Ik ben de deur (Joh. 10,9); Ik ben de goede Herder (Joh. 10,11); Ik ben de verrijzenis en het leven (Joh. 11,25); Ik ben de weg, de waarheid en het leven (Joh. 14,6); Ik ben de ware wijnstok (Joh. 15,1) en Ik ben koning (Joh. 18,37). Maar in deze uitspraak vandaag in het evangelie vat hij het allemaal samen.

Jezus is dus 'de weg' maar ook het doel nl. het leven. Jezus geeft leven. En niet op een benauwende manier maar op een vrije, persoonlijke wijze. Jezus dringt niet een bepaalde weg op maar biedt een zoektocht aan. Die kan voor iedereen anders zijn. Of zoals Paus Benedictus het ooit zei '[e]r zijn zoveel wegen als er mensen zijn'. Jezus is de weg waarlangs de Vader bij de mens is gekomen en iedere dag weer komt.

Het is dus de weg die telt, niet enkel het eindpunt na ons fysieke leven. Het eindpunt volgt vanzelf uit de weg die we gaan. En in de keuze welke weg we gaan speelt de menselijke vrijheid die God ons gegeven heeft. We kunnen van alles, of helemaal niets. We kunnen leven, overleven, samenleven, elkaar het leven moeilijk of onmogelijk maken of elkaar de hemel op aarde bezorgen. De mogelijkheden zijn eindeloos. Het aantal valkuilen op die weg ook. Net zoals de Joodse tocht door de woestijn bedoeld was kort te zijn duurde ze meerdere decennia. En dat had veel te maken met de manier waarop de Joden naar die tocht keken en hoe ze reageerden op wat hen overkwam. Ook hier speelt de oude wijsheid: je bepaalt vaak niet wat je allemaal overkomt in dit leven, maar wel hoe je er op reageert. Onvrede is geen basis voor beterschap en wie ophoudt te streven naar het goede komt ongetwijfeld het omgekeerde tegen. Er zijn dus vele gevaarlijk kruispunten op die weg. De kwaliteit van onze keuzes bepaalt mede het eindresultaat.

Deze afscheidsrede van Jezus is in hoofdzaak dan ook een bemoediging. Scheiden is altijd een beetje lijden. Geloof en hoop staan daarom centraal in zijn boodschap. Beiden geven kracht en doorzettingsvermogen, iets wat we in deze merkwaardige tijden best wel kunnen gebruiken. Ze zijn met elkaar verweven, net zoals Jezus de weg 'en' de waarheid is. De beoogde waarheid is wat overeind blijft in de ogen van God, als het aardse verdwenen is, als de discussie is be-eindigd en de argumenten en de feiten zijn opgeborgen. De waarheid van God is geen gecreëerde waarheid, geen waarheid die geschapen is. Het is de waarheid die altijd reeds bestond en ook altijd zal blijven bestaan. Jezus zei niet dat Hij de waarheid sprak, maar dat Hij de waarheid Zelf is. Als Jezus zegt dat hij de waarheid en het leven is sluit hij niet buiten maar omarmt met woorden die juist bedoeld zijn om mensen erbij te betrekken, om mensen mee te nemen. Woorden die verruimen, die niet verengen maar verbreden. In een sfeer van troost en bemoediging past niet een boodschap van uitzondering en buitensluiting. Als wij de leerlingen zijn zoals die door Jezus worden toegesproken, worden bemoedigd en getroost, dan is het aan ons om in eenzelfde geest met elkaar en met de mensen om te gaan, hoe anders ze ook zijn.

De weg, de waarheid en het leven zijn geen statische begrippen, maar drukken beweging en dynamiek uit. Geloof is geen theoretische waarheid waar alle puzzelstukjes reeds gelegd zijn, maar een kaart waarmee je op tocht gaat. Met de waarheid als leidraad, niet als een vast stelsel van beweringen, maar als dynamiek van betrouwbaarheid, waarachtigheid en authenticiteit. De weg is belangrijker dan het doel. De focus mag niet op het doel liggen, dan wordt de weg te statisch en hermetisch afgegrensd. Geloven is een levende, geleefde en beleefde werkelijkheid met ruimte voor het onverwachte en geheel andere. De weg is dus waarheid en leven. Meer nog, de weg bepaalt waarheid en leven.

De weg naar die waarheid is Jezus, niet als dwangmatig iets moeten geloven, maar als een springplank die toelaat het leven te vieren zoals het bedoeld is. Jezus is de aardse en hemelse weg naar God 'en' de weg van God op deze aarde. De weg van de liefde, van de verbinding, de weg die gemeenschap sticht of herstelt waar deze gebroken is, de weg waarop mensen worden geroepen, uitgenodigd, om mee te gaan omdat zijn liefde jou al in het oog heeft, om nieuwe horizonten te verkennen en te ontdekken, meer dan je voor kunt stellen, de weg waarop grenzen worden doorbroken, het onmogelijke mogelijk wordt, de weg die zelfs de grens van de dood weet te overbruggen. Die weg mogen we gaan. De weg, niet jouw weg, net zomin als jij mijn weg kan gaan. De weg, maar het is belangrijk dat wij elkaar daarbij niet in de weg zitten.. dat we elkaar veel eerder op weg helpen. Wij mogen gáán op die weg. Zonder angst. Met vertrouwen. En met de ruimhartigheid van de Heer zelf, zodat de wereld aan ons zal kennen hoe de Vader is, grenzeloos in zijn liefde.

En we weten dat hulp onderweg is, dat we die weg niet helemaal alleen dienen af te leggen. Het gaat dus niet over welke weg je aflegt maar met welke ingesteldheid, uit welk 'heilig' vaatje je tapt om vorm te geven aan je leven, samen met anderen en de weg die je aflegt. Hoe zuiver je bent in je levenswandel en waar je je door laat leiden. En of je je bewust bent van je koninklijke en Goddelijke origine (cf. tweede lezing). Of zoals de eerste lezing vandaag aangeeft: mensen vervuld van de Heilige Geest. De echte discipelen dragen namelijk de kenmerken van Jezus: hun weg is Zijn weg en omgekeerd. Met dit verschil, dat

Hij die weg alleen moest gaan en wij op onze weg Hem naast ons mogen weten. We gaan onze weg nooit alleen.

Luc Nijs